

Spółeczeństwo oparte na danych (Datafied Society): zjawiska, problemy, wyzwania

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Socjologia	Cykl dydaktyczny 2022/2023	
Specjalność -	Kod przedmiotu HSOCS.I8K.1583847046.22	
Jednostka organizacyjna Wydział Humanistyczny	Języki wykładowe polski	
Poziom kształcenia Studia licencjackie I stopnia	Obligatoryjność Do wyboru	
Forma studiów Stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów Ogólnoakademicki	Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak	
Koordinator przedmiotu	Grzegorz Ptaszek	
Prowadzący zajęcia	Grzegorz Ptaszek	
Okres Semestr 4	Forma zaliczenia Zaliczenie	Liczba punktów ECTS 2
	Forma prowadzenia i godziny zajęć Konwersatorium: 30	

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	zapoznanie studentów z technologicznymi, społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami społeczeństwa opartego na danych,
C2	zapoznanie studentów z koncepcją "critical data studies"
C3	przekazanie wiedzy z zakresu rozwoju danetyzacji oraz jej form
C4	uświadczenie słuchaczom problemów związanych z gromadzeniem i przetwarzaniem dużej ilości danych związanych z nadzorem, prywatnością, stronniczością, manipulacją, dyskryminacją
C5	uświadczenie słuchaczom problemów i wyzwań związanych z wpływem Big Data na ekonomię, politykę, zdrowie, przemysł rozrywkowo-medialny

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	najważniejsze pojęcia i zjawiska związane z problematyką zajęć, tj.: "Big Data", "danetyzacja", "algorytmiczna tożsamość", "kapitalizm nadzoru", "kolonializm danych", "świadomość algorytmiczna"	SOC1A_W01	Aktywność na zajęciach, Prezentacja
W2	w jaki sposób danetyzacja wiąże się z kategoriami społecznymi, takimi jak: społeczeństwo, władza, nadzór/kontrola, prywatność,	SOC1A_W04, SOC1A_W06	Aktywność na zajęciach, Udział w dyskusji, Referat, Prezentacja
W3	krytyczne koncepcje wobec analizy i przetwarzania danych	SOC1A_W09, SOC1A_W14	Aktywność na zajęciach, Udział w dyskusji, Referat, Prezentacja
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	wymienić technologiczne, społeczne i kulturowe uwarunkowania rozwoju społeczeństwa opartego na danych	SOC1A_U02	Udział w dyskusji
U2	wskazać korzyści i ograniczenia związane z wykorzystywaniem danych cyfrowych w różnych obszarach społecznych	SOC1A_U03	Udział w dyskusji
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	własnej oceny zjawisk omawianych podczas zajęć, przytaczając odpowiednie argumenty	SOC1A_K02	Aktywność na zajęciach, Udział w dyskusji, Referat, Prezentacja
K2	rozwijania własnych kompetencji związanych ze świadomością algorytmiczną	SOC1A_K08	Aktywność na zajęciach

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Celem kursu jest zapoznanie studentów z zagadnieniami związanymi ze społeczeństwem opartym na danych - z problemami i wyzwaniami stojącymi przed nim.

Nakład pracy studenta

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności
Konwersatorium	30
Przygotowanie do zajęć	15
Przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	10
Dodatkowe godziny kontaktowe	2
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 57
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
1.	Od danych do Biga Data. Typy i rodzaje danych. Sposoby analizy i przetwarzania danych. Mity Big Data.	W1	Konwersatorium
2.	Danetyzacja - etapy rozwoju i uwarunkowania. Ewangelści danetyzacji (Mayer-Schonberger) oraz jej krytycy (boyd, Fuchs, Gillespie, Andrejevic)	W3, K1	Konwersatorium
3.	Technologiczne uwarunkowania danetyzacji. Interfejsy, afordancje, aplikacje, wearable technology, Internet Rzeczy. Od cyfrowości do digitalizacji i konwergencji.	W1, U1	Konwersatorium
4.	Społeczne uwarunkowania danetyzacji. Głęboka mediatyzacja i nowe praktyki medialne.	U1	Konwersatorium
5.	Kulturowe uwarunkowania danetyzacji: prosumeryzm i uczestnictwo, digital labour, cyfrowa konsumpcja.	U1	Konwersatorium
6.	Danetyzacja a władza i kontrola. Koncepcja "kapitalizmu nadzoru" Shoshany Zuboff.	W1, U2	Konwersatorium
7.	Danetyzacja a prywatność i tożsamość. Profilowanie i koncepcja "nowej algorytmicznej tożsamości" Cheney-Lippolda.	W1, W2, U2	Konwersatorium
8.	Danetyzacja w służbie społecznej. Kiedy dane cyfrowe mają wartość społeczną?	U2, K1	Konwersatorium
9.	Data literacy i świadomość algorytmiczna.	W1, W3, K2	Konwersatorium

Informacje rozszerzone

Metody i techniki kształcenia:

Dyskusja, Studium przypadku (Case study), Praca grupowa

Rodzaj zajęć	Metody zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
Konwersatorium	Aktywność na zajęciach, Udział w dyskusji, Referat, Prezentacja	Obecność na zajęciach, przygotowanie referatu

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu

Student nie może opuścić więcej niż 50% zajęć.

Sposób obliczania oceny końcowej

Ocena końcowa obliczana jest na podstawie obecności, przygotowania do zajęć oraz krytycznego opracowania i przedstawieniu tekstu naukowego.

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach

Student zgłasza się do prowadzącego, który przydziela mu tekst do opracowania i zreferowania podczas godzin konsultacyjnych.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Brak wymagań wstępnych

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa

Obecność na zajęciach jest obowiązkowa. Dopuszczalna jest nieobecność nieusprawiedliwiona na 2 zajęciach. Student przygotowuje się do zajęć, czytając zadane przez prowadzącego lektury i uczestnicząc w dyskusjach i pracach grupowych podczas zajęć.

Literatura

Obowiązkowa

1. Mayer-Schonberger, V., Cukier, K., Big Data. Efektywna analiza danych, Warszawa 2017.
2. O'Neil, C., Broń matematycznej zagłady. Jak algorytmy zwiększają nierówności społeczne i zagrażają demokracji, Warszawa 2017.
3. Zuboff, S., The Age of Surveillance Capitalism, London 2019.
4. Beer D., The social power of algorithms, "Information, Communication & Society", 20:1, 2017, 1-13.
5. Piwowar, K., "Co widzą algorytmy?". Konsekwencje algorytmicznej (nie)widoczności i (nie)widzialności danych, "Kultura Współczesna", nr 1/2019.
6. Pasquale, F., The Black Box Society, Cambridge - London, 2015.
7. Couldry, N., Mejias, U., The costs of connection : how data is colonizing human life and appropriating it for capitalism, Stanford 2019.
8. Lupton, D., The Quantified Self. A Sociology of Self Tracking, Cambridge 2016.

Dodatkowa

1. Van Dijck, J., Poell, T., de Waal M., The Platform Society, Oxford 2018.
2. Schäfer, M. T., van Es K., eds., The Datafied Society. Studying Culture through Data, Amsterdam 2017.

Badania i publikacje

Publikacje

1. Ptaszek G., Edukacja medialna 3.0. Krytyczne rozumienie mediów cyfrowych w dobie Big Data i algorytmizacji, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2019, ss. 355.
2. Ptaszek, G., Od algorytmicznego nadzoru do świadomości algorytmicznej. Edukacja medialna w kontekście nowej

- ekonomiki mediów i niewidzialnych technologii, [w:] Edukacja medialna jako wyzwanie, red. S. Ratajski, M. Fedorowicz (red.), Warszawa: Wydawnictwo ASP w Warszawie, 2019.
3. Ptaszek G., Bielak T., red., "Kultura Współczesna" nr 1 - "Algorytmiczna kultura", 2019.
 4. Ptaszek G., Surveillance capitalism and privacy. Knowledge and attitudes on surveillance capitalism among Polish teenager, "Mediatization Studies" nr 2/2018.

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
SOC1A_K02	Samodzielnie podejmuje poszukiwania w zakresie rozwiązywania postawionych zadań praktycznych i teoretycznych, a w razie trudności zasięga opinii ekspertów w celu rozwiązania problemów.
SOC1A_K08	Potrafi świadomie i odpowiedzialnie uczestniczyć w rzeczywistości wirtualnej.
SOC1A_U02	Posiada umiejętność analizowania i rozumienia zjawisk społecznych w kategoriach socjologicznych z uwzględnieniem szerszego kontekstu ekonomicznego, politycznego i kulturowego.
SOC1A_U03	Potrafi wykorzystać teorie, koncepcje i pojęcia do analizy rzeczywistości społecznej oraz umie krytycznie ocenić ich przydatność w procesie analizy zjawisk społecznych.
SOC1A_W01	Zna podstawową terminologię socjologiczną.
SOC1A_W04	Zna główne sposoby wyjaśniania współczesnych zjawisk społecznych, jakie dominują obecnie w socjologii.
SOC1A_W06	Ma elementarną wiedzę o relacjach zachodzących między procesami, strukturami i instytucjami społecznymi oraz między ich elementami.
SOC1A_W09	Zna i rozumie idee klasycznych i współczesnych teoretyków socjologii i nauk pokrewnych na podstawie samodzielnej lektury ich pism.
SOC1A_W14	Rozumie istotę społeczeństwa informacyjnego i jego kulturowych, ekonomicznych, technologicznych i społecznych uwarunkowań oraz zależności między technologią i zmianą społeczną.